

ΔΙΑΚΟΝΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΕΩΡΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΙΑ' - ΤΕΥΧΟΣ 43 - ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2006

Άπό τίς κατασκηνώσεις τῆς Ἱερῶς Μητροπόλεως.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΜΙΑΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

Μια νέα σχολική χρονιά αρχίζει, οί νεοί όλων τών βαθμίδων τής εκπαιδύσεως αρχίζουν τόν δικό τους άγώνα. Για τόν λόγο αυτό ή Έκκλησία τήν πρώτη μέρα του σχολικού έτους με τήν τέλεση του Άγιασμού εΰχεται για τόν φωτισμό τών διδασκομένων και τών διδασκόντων.

Για τήν δική μας παράδοση, τούς παιδιότερους, αλλά και τούς συγχρόνους παιδαγωγούς, ή Έκπαίδευση έχει διπτό χαρακτήρα και σκοπό, τήν άγωγή και τήν γνώση.

Θυμάμαι στήν δική μας παιδική ήλικία, όταν φεύγαμε από τò χωριό μας να πάμε στο Γυμνάσιο που λειτουργούσε στήν γειτονική πόλη ή κωμόπολη, ή εΰχή τών γονέων, τών παππούδων μας, τών γειτόνων, ήταν: “πήγαινε παιδάκι μου να μάθεις γράμματα, να γίνεις άνθρωπος”. Παρατηρούμε σ’ αυτή τήν λιτή εΰχή, που έστίαζαν οί πρόγονοί μας, οί γονεΐς μας, τήν μόρφωση. Εΰχονταν να γίνουμε άνθρωποι. Να διαμορφώσουμε δηλαδή τόν χαρακτήρα μας, τήν προσωπικότητά μας.

Σήμερα βλέπουμε ένα μονόπλευρο

εκπαιδευτικό σύστημα που θέλει να γεμίσει τò μυαλό τών παιδιών, τών νέων, μόνο με γνώσεις, σαν να είναι τò μυαλό ένας σκληρός δίσκος σύγχρονου ηλεκτρονικού υπολογιστή. Φτωχαίνει σταδιακά ή Έκπαίδευση από διαχρονικές αξίες, όράματα, ιδανικά.

Μέσα στα πλαίσια αυτά, γίνονται κινήσεις να κατέβει ή εικόνα του Χριστού από τις αίθουσες, μειώνεται ή ύλη του μαθήματος τών Θρησκευτικών, υποβαθμίζεται ό Έκκλησιασμός τών μαθητών και άκούσαμε όλοι μας για τò νέο μέτρο του Υπουργείου Παιδείας να μην πηγαίνει πια πνευματικός στο σχολείο, να μην υπάρχει πνευματικός σύμβουλος, γιατί κάποιοι

που ήρθαν από τήν Άνατολή ή από τήν Δύση, από τόν Βορρά ή από τόν Νότο, και καλά έκαναν και ήρθαν, να μείνουν κοντά μας για να έργασθουν και να σπουδάσουν, ένοχλούνται από τήν δική μας παράδοση.

Και έτσι αρχίζει σιγά σιγά τò ξήλωμα. Άς σκεφθουν, όμως, οί υπεύθυνοι σοβαρά τò μέλλον αυτού του τόπου, γιατί ή τελευταία αυτή άποψη στρέφεται έναντίον τών παι-

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΑΚΟΝΙΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ
ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2006
ΤΕΥΧΟΣ ΜΓ'

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ,
ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ
ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΕΩΡΙΟΥ
Κ.Κ. ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΟΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΞΑΝΘΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΕΩΡΙΟΥ
ΤΗΛ.: 2541022505 - 2541028305
FAX: 2541025581

Συντακτική Έπιτροπή

Πρωτοπρ. Γεώργιος Άναγνωστόπουλος
Άρχιμ. Σωφρόνιος Γκουτζίνης
Άρχιμ. Παντελεήμων Μουτάφης

Φιλολογική Έπιμέλεια

Άρχιμ. Ίωακείμ Μούκανος

Σχέδια

Γιάννης Μενεσιδης

*Στά κείμενα διατηρείται
ή ορθογραφία των συγγραφέων*

**ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ
ΔΕΚΤΑΙ ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΙΣΦΟΡΑΙ
ΑΡΘΡΑ - ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ**

Διεύθυνση

Περιοδικό **"ΔΙΑΚΟΝΙΑ"**
Ίερά Μητρόπολις Ξάνθης & Περιθεωρίου
Τ.Θ. 270, Τ.Κ. 671 00 ΞΑΝΘΗ

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΤΕΛΕΙΑ + ΠΑΥΛΑ"
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΑΡΟΔΟΣ ΜΠΡΩΚΟΥΜΗ 31 ΞΑΝΘΗ
ΤΗΛ.: 2541024536, FAX: 2541075110
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ: 1ο χλμ. ΞΑΝΘΗΣ-ΚΑΒΑΛΑΣ
ΤΗΛ.: 2541071178

ΑΡ. ΚΩΔΙΚΟΥ 2321

διῶν καὶ ἔρχεται νὰ τοὺς στερήσει τὴ μοναδικὴ δυνατότητα νὰ ἀκουμπήσουν "στὸν ἱερέα τὰ πολὺ δύσκολα καὶ ἐνίοτε ἐκρηκτικὰ προβλήματα τους", ὅπως χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος σὲ ἔγγραφό της πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας. Καὶ συνεχίζει ἡ Ἱερά Σύνοδος στὸ ἴδιο ἔγγραφο: "Σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ ἡ παραβατικὴτητα τῶν μαθητῶν αὐξάνεται ἐντυπωσιακὰ καὶ ἐκρηκτικὰ καὶ μάλιστα ἐφθασε στὶς πρόσφατες σκληρὲς συμπεριφορὲς τῶν παιδιῶν ποὺ προβληματίζουν τοὺς γονεῖς καὶ τὴν κοινωνία, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκπαιδευτικὴ κοινότητα, ἡ παρουσία τοῦ πνευματικοῦ Πατέρα στὸ σχολεῖο, ἡ δυνατότητά του νὰ συζητᾶ μὲ τὰ παιδιά, ἐφ' ὅσον αὐτὰ τὸ ἐπιθυμοῦν, νὰ ἀκούει τὰ ἐρωτήματά τους καὶ νὰ διεγείρει τὸ ἐνδιαφέρον τους εἰς τρόπον ὥστε στὸ πρόσωπό τους νὰ ἀνακαλύπτουν ἓνα πνευματικὸ σύμβουλο καὶ νὰ τὸν ἀναζητοῦν καὶ ἐκτὸς τοῦ σχολείου, κρίνεται ἄκρως ἀπαραίτητη".

"Ὅταν ἀποκαθηλώνονται ἠθικὲς ἀξίες, ὅταν καταρρίπτονται ἰδανικὰ, ὅταν ἀπολυτοποιεῖται ἡ παροχὴ γνώσεων, ὅταν ἐπικεντρώνεται ἡ προσοχή μας μόνον στὴν σωματικὴ διάπλαση καὶ παραγνωρίζεται ἡ καλλιέργεια τῆς ψυχῆς τῶν νέων μας, τότε αὐτοὶ ἀναγκαστικὰ θὰ ἀναζητήσουν ἄλλοῦ ὑποκατάστατα καὶ φανταστικοὺς παραδείσους. Στὸ σημεῖο αὐτὸ βρίσκεται ἡ εὐθύνη ὄλων ἡμῶν τῶν μεγαλυτέρων καὶ τῶν διδασκάλων, νὰ προσφέρουμε στοὺς νέους μας τὴν προοπτικὴ καὶ τὸν δρόμο γιὰ ἓνα καλύτερο καὶ δημιουργικὸ μέλλον.

Ὁ Μητροπολίτης
† Ὁ Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου
ΠΑΝΤΕΛΗΜΩΝ

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΓΕΝΝΑΙΟΣ

Ἄρχιμ. Ἀθιναγόρου Καραμαντζάνη
Ἱεροκέρυκος

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ ζωὴ θέλει τόλμη. Γιὰ νὰ μπορέσει κανεὶς νὰ ἀντιμετωπίσει τὰ προβλήματά της χρειάζεται πολλές φορές γενναία καρδιά. Ἰδιαιτέρως ἡ ἐπιτέλεση τοῦ καθήκοντος, μάλιστα σήμερα, ἀπαιτεῖ πραγματικὸ ἡρωϊσμό. Διότι δὲν εἶναι εὐκόλο πρᾶγμα νὰ προχωρεῖ κανεὶς στὴν ἐκτέλεση τοῦ καθήκοντός του, μὲ ὁποιαδήποτε μορφή καὶ ἂν παρουσιάζεται, ὅταν ξέρει ὅτι οἱ ἄλλοι θὰ τὸν ἐμποδίσουν, θὰ τὸν ἐμπαιξοῦν, θὰ τὸν καταδιώξουν ἴσως. Ἡ νοοτροπία δυστυχῶς τοῦ κόσμου εἶναι ἀντίθετη πρὸς τὶς ἐπιταγὰς τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ γιὰ νὰ μείνει κανεὶς σταθερὸς στὶς ἀποφάσεις του, πρέπει νὰ εἶναι παλληκάρι. Καὶ γιὰ νὰ εἶναι παλληκάρι, χρειάζεται νὰ κατέχει ἓνα μυστικόν. Τὸ μυστικὸ αὐτό, πὺν διέθετε ὁ Ἰωσήφ καὶ ὁ Νικόδημος, μαζὶ μὲ τὶς μυροφόρες γυναῖκες, ὅταν ἀποφάσισαν νὰ κατεβάσουν τὸν Κύριο ἀπὸ τὸν σταυρό. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος μᾶς λέγει γι' αὐτοὺς καὶ δὴ γιὰ τὸν Ἰωσήφ ὅτι: “τολμήσας εἰσηλθε πρὸς Πιλάτον”,

διότι “ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ” (Μαρκ. 15, 43).

Χρειαζόταν πρᾶγματι μεγάλη τόλμη καὶ ἡρωϊκὸ θάρρος, γιὰ νὰ ζητήσῃ κανεὶς ἀπὸ τὸν Ρωμαῖο ἡγεμόνα τὴν ἄδεια νὰ ἐνταφιάσῃ τὸ σῶμα τοῦ ἐσταυρωμένου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διότι ὁ Πιλάτος καὶ οἱ Ἰουδαῖοι τὸν εἶχαν καταδικάσει εἰς θάνατον ὡς κοινὸ κακοῦργο καὶ ἐπαναστάτη. Κάθε ἓνας πὺν θὰ ἔδειχνε τὸ παραμικρὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν σταυρωθέντα, ἐκινδύνευε νὰ χαρακτηρισθεῖ ὡς ὀπαδὸς Του καὶ ἐπομένως νὰ διωχθεῖ. Γι αὐτὸ καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ μαθητὲς Του τὸν ἐγκατάλειψαν “νεκρὸν, γυμνόν, ἄταφον” ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ καὶ κλείσθησαν στὸ “Ὑπερώων” “διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων”. Ὁ Ἰωσήφ ὁμως, παραμερίζει αὐτὸν τὸν φόβο, καὶ μὲ τόλμη καὶ παρηγοσία ἀξιοθαύμαστη παρουσιάζεται στὸν Ρωμαῖο ἡγεμόνα καὶ ἀψηφώντας τὴ θέση του -ἦταν βουλευτὴς- ἀγνοεῖ τὶς κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις τῶν ἀνθρώπων, τὶς ἀπειλὲς τῶν ἀρχόντων, προ-

χωρεῖ στο καθήκον ἀτρόμητος. Καὶ τοῦτο διότι, “ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ”. Ἐπίστευε στὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ, πὺ ἐκήρυττε ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Τὴν ζοῦσε καὶ τὴν περιμένε αὐτὴ τὴν βασιλεία. Ἰδοὺ ποιό ἦταν τὸ μυστικὸ τῆς γενναιοψυχίας του. Τὸ μυστικὸ αὐτό, ὡς χειροπιαστὴ ἐμπειρία, τὸν ἔκανε νὰ μὴν ὑπολογίζει τὶς σκοτεινὲς δυνάμεις αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Νὰ μὴ σκέπτεται τί θὰ πεῖ καὶ πῶς θὰ τὸν κρίνει ὁ κόσμος.

Αὐτὸ πρέπει νὰ συμβαίνει καὶ σὲ κάθε ἕναν πὺ θέλει νὰ ἀνήκει στὸν Ἐσταυρωμένο Χριστό: Νὰ πιστεύει καὶ νὰ ζεῖ μέσα του τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι, θὰ κρύβει μέσα του δυνάμεις ὑπερκόσμιες, πὺ θὰ τὶς ἀντλεῖ ἀπὸ τὸν αἰώνιο θριαμβευτὴ τοῦ Γολγοθᾶ. Θὰ ἀνήκει οὐσιαστικὰ καὶ ὀλοκληρωτικὰ στὸ βασίλειο τοῦ Χριστοῦ -τὴν Ἐκκλησία- στὸ ὅποιον ἀνήκουν ὅλοι οἱ πιστοὶ χριστιανοὶ καὶ δὲν θὰ ντρέπεται γι’ αὐτό. Θὰ ὑποτάσσει ἐκουσίως τὸ θέλημά του στὸ Νόμο τοῦ Βασιλέως Χριστοῦ καὶ δὲν θὰ συμβιβάζεται μὲ τὶς μικροπρέπειες τῆς

παρούσης ζωῆς.

Νὰ ποιό εἶναι τὸ μυστικὸ γιὰ νὰ εἶμαστε γενναῖοι καὶ τολμηροί. Ὅχι οἱ σωματικὲς μας δυνάμεις. Οὔτε οἱ διανοητικὲς καὶ οἱ ἄλλες ἰκανότητές μας. Οὔτε οἱ θέσεις καὶ τὰ ἀξιώματά μας, οὔτε τὰ ὑλικά μέσα. Ἀλλὰ ἡ δύναμη τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὅταν ἐγκαθίσταται ἐντὸς μας, “ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστὶ” (Λουκ. 17, 21).

Αὐτὴ τὴν δύναμη αἰσθάνθηκαν ὅλοι οἱ ἅγιοι καὶ -ὅπως λέγει ὁ

Παῦλος- “κατηγωνίσαντο βασιλείας (...) ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγεννήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ” (Ἐβρ. 11, 33-34).

Αὐτὴ τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶχαν μέσα τους τὰ ἑκατομμύρια τῶν χριστιανῶν μαρτύρων καὶ δὲν ὑπολόγιζαν τὰ φρικτὰ βασανιστήρια, οὔτε τὸν θάνατο.

Ὅταν ἐγκαθιδρουθεῖ ἐντὸς μας ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, μᾶς μεταβάλλει ἀπὸ ἀδυνατὸς καὶ φοβισιάρηδες σὲ δυνατοὺς καὶ ἀτρόμητους, “ὡς λέοντας, πῦρ πνέοντας”. Καὶ εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ ἐποχὴ μας τέτοιους χριστιανούς χρειάζεται ...

Η ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΑΡΧΑΓΓΕΛΙΩΤΙΣΣΗΣ ΞΑΝΘΗΣ

Ἄρχιμ. Παντελεήμονος Μουτάφη
Πρωτοσυγέλλου

Συνέχεια ἀπὸ τὸ τεῦχος 42

Ὑνα ἀπὸ τὰ κλαπέντα ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους κειμήλια τῆς μονῆς τῆς Παναγίας Ἀρχαγγελιωτίσσης ποὺ σήμερα βρίσκεται στὴ συλλογὴ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ Ἀρχείων τῆς Σόφιας, μὲ τὸν ταξινομικὸ ἀριθμὸ 467/160, χρονολογεῖται στὰ μέσα τοῦ 16ου αἰώνα. Ἀποτελεῖ σημαντικὴ ἀρχαιολογικὴ πηγή, τόσο γιὰ τὴν τοπικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ὅσο καὶ γιὰ τὴν γενικότερη ἱστορία τῆς Θράκης, ἀφοῦ στὴν πηγὴ αὐτὴ ἀναφέρεται πλῆθος τοπωνυμίων. Παρουσιάσθηκε γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τὸν καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Γ. Στογιόγλου σὲ ἐπιστημονικὸ συνέδριον ποὺ διοργανώθηκε τὸ ἔτος 1999 στὴν Κομοτηνὴ ἀπὸ τὸ Τμῆμα Ἱστορίας-Ἐθνολογίας τοῦ Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης. Τὸ χειρόγραφον τοῦ Διπτύχου-Παρρησίας ἀποτελεῖται ἀπὸ 38 φύλλα λευκοῦ χάρτου

καὶ εἶναι διαστάσεων 210X136 (φφ. 1-28) καὶ 210X140 (φφ. 29-38). Φέρει στάχωση παλαιὰ δερμάτινη μὲ σανίδες.

Τὸ χειρόγραφον ἀρχίζει μὲ τὶς καταγραφὰς τοῦ ἔτους 1549. Στὰ ἐναπομείναντα φύλλα ὑπάρχουν μεταγενέστερες συμπληρώσεις ποὺ ἔγιναν ἀπὸ μοναχοὺς τῆς Παναγίας Ἀρχαγγελιωτίσσης.

Στὸ χειρόγραφον αὐτὸ διασώζονται ὀνόματα, ἐπαγγέλματα καὶ τοπωνύμια, τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ ὅποια εἶναι ἄγνωστα στὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα. Ἐξάλλου, ἀπὸ τὴν σειρὰ τῆς καταχωρήσεως τῶν τοπωνυμίων μπορεῖ νὰ παρακολουθήσει κανεὶς τὸν δρόμον ποὺ ἀκολούθησαν οἱ Ἀρχαγγελιωτῆς μοναχοὶ κατὰ τὴν ζητείαν τους.

Εἶναι σήμερα γνωστὸ τόσο στὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα, ὅσο καὶ στὸν λαὸ τῆς Ξάνθης ὅτι τὰ χειρόγραφα τῶν Μονῶν τῆς Μητροπόλεως ἐκλάπησαν ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους κατακτητῆς κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ Πρώ-

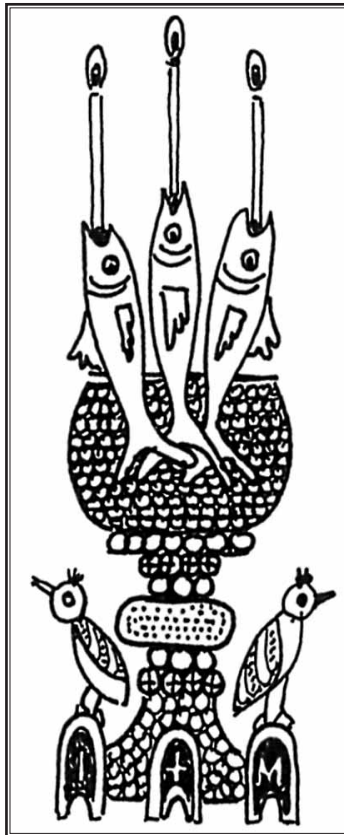
του Παγκοσμίου Πολέμου. Σήμερα τὰ χειρόγραφα αὐτὰ βρίσκονται στὸ Πατριαρχικὸ Ἰνστιτούτο Ἱστορίας καὶ Ἀρχείων τῆς Σόφιας, τὸ ὁποῖο στεγάζεται στὸ κτήριο τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας τῆς βουλγαρικῆς πρωτεύουσας. Παρ' ὅλες τὶς κατὰ καιροὺς προσπάθειες Ἑλλήνων ἐπιστημόνων δὲν στάθηκε δυνατόν νὰ ἐπιστραφοῦν τὰ χειρόγραφα στὸν τόπο τους, ὅπως ἀκριβῶς συνέβη καὶ γιὰ τὰ ὑπόλοιπα κειμήλια τῆς Μονῆς.

Ὡστόσο, ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία κινήθηκε ἐνεργὰ γιὰ τὴν ἐπιστροφή τῶν κειμηλίων πού ἀνήκουν στὸν πιστὸ λαό της, καὶ ἀποτελοῦν ταυτόχρονα ἱστορικὰ καὶ πολιτιστικὰ τεκμήρια τῆς πατρίδας μας. Στὴν κατεύθυνση αὐτὴ κινοῦνται οἱ ἐνέργειες τοῦ Μητροπολίτου Ξάνθης κ.κ. Παντελεήμονος, ὁ ὁποῖος, ἀμέσως μετὰ τὴν ἐνθρόνισή του, ἔστειλε ἐπιστολὴ μετὰ τὴν ὁποία ζητοῦσε ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τοῦ Πατριαρχείου Σόφιας τὴν ἐπιστροφή τῶν χειρογράφων κωδίκων, καθὼς καὶ ἄλλων κλαπέντων κειμηλίων. Στις 5 Μαρτίου 1997 στάλθηκε ἀπαντητικὴ ἐπιστολὴ στὸν Μητροπολίτη Ξάνθης, τὴν ὁποῖαν ὑπογράφει ὁ Πατριάρχης Σόφιας κ. Μάξιμος. Στὴν ἐπιστολὴ αὐτὴ τὸ Πατριαρχεῖο

Σόφιας: Α) Παραδέχεται ὅτι βρίσκονται στὴν Σόφια οἱ ἐν λόγῳ χειρόγραφοι κώδικες. Β) Θεωρεῖ ὅτι σύμφωνα μὲ Βουλγαρικὸ νόμο τῆς 11ης Ἀπριλίου 1969 ἀπαγορεύεται ἡ ἐξαγωγή μνημείων πολιτισμοῦ. Γ) Ὑποστηρίζει ὅτι οἱ Βούλγαροι πολῖτες δὲν δικαιοῦνται χωρὶς τὴν ἄδεια τῆς Γενικῆς Διευθύνσεως τῶν Ἀρχείων νὰ παραδίδουν σὲ ξένα ἰδρύματα ἀντίγραφα ἐγγράφων. Δ) Θεωρεῖ ὅτι μετὰ τὴν ὑπογραφεῖσα σύμβαση μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας, σύμφωνα μετὰ τὴν ὁποία ἰσχύει τὸ καθεστὼς παραγραφῆς-χρησικτησίας γιὰ κατοχὴ ἐγγράφων καὶ ἀντικειμένων μετὰ τὴν παρέλευση 50 ἐτῶν, οἱ χειρόγραφοι κώδικες τῶν Μονῶν τῆς Ξάνθης ἀνή-

κουν πλέον στὸ Βουλγαρικὸ Δημόσιο, ἀφοῦ ἀπὸ τὸ 1917, ὅποτε καὶ ἐκλάπησαν, ἔχουν παρέλθει πλέον τῶν 80 ἐτῶν. Τέλος, ὁ Πατριάρχης Σόφιας θεωρεῖ ὅτι, ἐπειδὴ τὰ χειρόγραφα εἶναι γραμμένα στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἔχουν μεγάλη σημασία γιὰ τὴν μελέτη τῆς κοσμικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῆς Βουλγαρίας, ἀφοῦ ἀποτελοῦν τὶς ἀψευδεῖς μαρτυρίες τοῦ παρελθόντος καὶ τὰ ἴχνη τῆς παρουσίας Βουλγάρων ἔξω ἀπὸ τὰ σημερινὰ σύνορα τῆς χώρας τους.

Τέλος

Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΛΞΙΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΣΔΙΑΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

Ἄρχιμανδρίτου Σωφρονίου Γκουτζίνη
Ἱεροκήρυκος

Μὲ τὸν ὄρο “συναξαριακὰ κείμενα” δηλώνονται τὰ ἔργα ἐκεῖνα τῆς ἐκκλησιαστικῆς γραμματείας τὰ ὁποῖα μᾶς παρέχουν πληροφορίες γιὰ τοὺς βίους τῶν ἁγίων. Μποροῦν νὰ εἶναι κείμενα μικρὰ σὲ ἔκταση πού ἀποσκοποῦν στὸ νὰ μᾶς πληροφορήσουν ἀπλῶς γιὰ τὴ ζωὴ κάποιου ἁγίου ἢ ἐκτενέστερα, πού ἔχουν παράλληλα μὲ τὸν ἐνημερωτικό, διδασκτικό ἢ ἐγκωμιαστικό σκοπό. Σὲ κάθε περίπτωση ἀποτελοῦν πηγὴ ἀντλήσης πληροφοριῶν ὄχι μόνο γιὰ τὴ θεολογία ἀλλὰ καὶ γιὰ ἄλλες ἐπιστῆμες ὅπως φιλολογία, ἱστορία, κοινωνιολογία κλπ. Στὸ παρὸν ἄρθρο θὰ περιοριστοῦμε στὸ νὰ ἐπισημάνουμε τὴ σπουδαιότητα τῶν συναξαριακῶν κειμένων γιὰ τὴν ποιμαντικὴ τῆς Ἐκκλησίας μας.

Παρουσιάζοντας τοὺς βίους τῶν ἁγίων μας, τὰ συναξαριακὰ κείμενα καθίστανται τρόπον τινὰ “ἐφαρμοσμένη θεολογία”, ἀφοῦ οἱ ἅγιοι στὴ ζωὴ τους δὲν ἔκαναν τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ ἐφαρμόζουν τὸ Εὐαγγέλιο στὴν πράξη. Σὲ καιροὺς ὅπως οἱ σημερινοί, ὅπου ἔχουμε πληθώρα λόγων καὶ σπάνιν ἐμπειριῶν, τὰ συναξαριακὰ κείμενα καθίστανται πολῦτιμα ἀκριβῶς λόγω τῆς αὐθεντικότητας τῶν ἐμπειριῶν τῶν ἁγίων. Μελετώντας τοὺς βίους τῶν ἁγίων ὁ χριστιανὸς τοῦ σήμερα μπορεῖ νὰ βεβαιωθεῖ γιὰ τὴ δυνατότητα τῆς μετάνοιας, γιὰ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὴν ἀνυπόκριτη ἀγάπη, γιὰ τὴ θυσιαστικὴ αὐτοπροσφορὰ, γιὰ τὸ ὕψος τῆς ταπεινώσεως, γιὰ τὸ θεῖο ἔρωτα.

Παράλληλα παιδαγωγεῖται στὸ νὰ διακρίνει τὸ αὐθεντικὸ ἀπὸ τὸ κίβδηλο, τὴν ταπείνωση ἀπὸ τὴν ταπεινολογία, τὴν ἀρετὴ ἀπὸ τὸν καθωσπρεπισμὸ, τὸ ἦθος ἀπὸ τὸν ἠθικισμὸ, καὶ διδάσκεται τὴν ἀλήθεια ὅτι ἡ σωτηρία μας δὲν βρίσκεται πουθενὰ ἄλλοῦ εἰ μὴ μόνον στὸ ἄμετρο πλῆθος τῶν θείων οἰκτιρισμῶν, στὴν οἰκείωση τῶν ὁποίων ἀποσκοπεῖ ὅλη ἡ πνευματικὴ ζωὴ.

Ἄν λοιπὸν θέλουμε νὰ ποιμάνουμε ὀρθόδοξα τὸ λαὸ μας δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ ἐπιστρέψουμε στὰ συναξαριακὰ μας κείμενα. Θὰ ἐκπλαγοῦμε ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι σὲ πολλὰ ἀπὸ αὐτά, πού ἔχουν πίσω τους μακρὰ ἱστορικὴ διαδρομὴ, βρίσκουμε ἔμπρακτα παραδείγματα πού μποροῦν νὰ ἐφαρμοστοῦν ὡς ἀπάντηση σὲ προκλήσεις καὶ δυσκολίες τῆς σύγχρονης ἐποχῆς καὶ νὰ πλουτίσουν τὴν ποιμαντικὴ μας.

Ὁ ἐμπλουτισμὸς αὐτὸς τῆς ποιμαντικῆς μας δὲν ἀποτελεῖ πολυτέλεια ἢ ἰδιορρυθμία, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνάγκη, πού ὑπαγορεύεται ἀπὸ τὴν ἔκπτωσή της σὲ ἠθικισμὸ, ψυχολογισμό, ἢ ἀκόμη χειρότερα, σὲ ἐξάσκηση δημοσίων σχέσεων. Ἡ ἐπιστροφή στὶς αὐθεντικὲς πηγὲς τοῦ ὀρθόδοξου ἠθους, ὅπως εἶναι τὰ συναξαριακὰ κείμενα, παρέχει, τόσο στοὺς ποιμένες ὅσο καὶ στοὺς ποιμενομένους, τὴ βεβαιότητα μιᾶς ἀσφαλούς πορείας πρὸς τὸ Θεό, πορείας πού πρῶτοι οἱ ἅγιοι μας διήνυσαν καὶ στὴν ὁποία καλούμαστε καὶ ἐμεῖς νὰ τοὺς ἀκολουθήσουμε.

Ο ΔΥΣΩΔΗΣ ΚΑΙ ΡΥΠΑΡΟΣ ΦΘΟΝΟΣ

Ἄρχιμ. Ἰωακείμ Μούκανου
Τεροκήρυκος

Ερωτήθηκε κάποτε ἕνας σοφός: ποιά εἶναι ἐκεῖνα τὰ μάτια πού βλέπουν καλύτερα; Τά σκουρόχρωμα ἢ τά γαλανά; Τῶν ἀνδρῶν ἢ τῶν γυναικῶν; Τῶν ἀνθρώπων ἢ μήπως τὰ μάτια τῶν ζώων; Καί ὁ σοφός ἀποκρίθηκε: τὰ μάτια πού βλέπουν καλύτερα εἶναι αὐτά τῶν φθονερῶν γιατί βλέπουν ἀπό ἀπόσταση, βλέπουν καί τήν παραμικρή λεπτομέρεια, βλέπουν ἀκόμη καί ὅσα δέν ὑπάρχουν. Ἐνα μόνο πράγμα δέν βλέπουν, τό καλό. Καί ὅταν τό ἐντοπίσουν, τότε γεμίζουν δάκρυα καί σφαλίζουν γιά νά μήν τό βλέπουν.

Φθονεροί καί ἀδίστακτοι ἄνθρωποι δέν ἔλειψαν, ἀπό καμιά ἐποχή καί κοινωνική ὀργάνωση. Εἶναι “ἄνθρωποι” χωρίς ἀνθρωπιά, πού ἀρέσκονται νά κάνουν τό κακό καί νά σκορποῦν τόν ὄλεθρο. Ἡ γλῶσσα τους ἐμπεριέχει θανατηφόρο δηλητήριο πού ἐκτοξεύεται ἀδιακρίτως ἐπί δικαίους καί ἀδίκους καί δολοφονεῖ ὑπολήψεις, τραυματίζει ψυχές, δυσφημεῖ προσωπικότητες, ἀκυρώνει προσπάθειες. Γι’ αὐτούς ὁ ἱερός ψαλμωδός ἀναφέρει “ἠκόνησαν γλῶσσαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφεις, ἰός ἀσπίδων ὑπό τὰ χεῖλη αὐτῶν” (Ψαλμ. 139,4).

Ἄν θελήσουμε νά δώσουμε ἕναν πρόχειρο ὀρισμὸ γιά τό τί εἶναι ὁ φθόνος θά λέγαμε πῶς εἶναι ἡ λύπη, ἡ πικρία, ἡ μειονεξία γιά τήν προκοπή, τήν ὑπεροχή, τὰ τάλαντα, τὰ ἀγαθά τοῦ πλησίον. Φθόνος εἶναι καί ἡ χαιρεκακία γιά τή δυστυχία καί τούς πειρασμούς τῶν συνανθρώπων μας. Ὁ ὑλικὸς πλοῦτος, ἡ διακεκριμένη θέση στήν κοινωνική διαστρωμάτωση, ἡ σωματική διάπλαση καί ὠραιότητα, ἡ πνευματική συγκρότηση, ἡ βαρῦτητα μιᾶς ἄρτιας προσωπικότητας, οἱ ὑψηλότερες κατακτήσεις, οἱ ἐπιτυχίες καί τόσα ἄλλα γίνονται ἀφορμές νά προκληθεῖ στήν καρδιά τοῦ φθονεροῦ ἀβάσταχτος πόνος.

Ὁ ἀρχαῖος φιλόσοφος Ἀριστοτέλης εὐστοχα διακρίνει δύο ψυχολογικούς τύπους ἀνθρώπων πού εἶναι ὑπόδουλοι στό φοβερό πάθος τοῦ φθόνου. Α) οἱ φιλόδοξοι, γιατί δέν ὑποφέρουν νά τούς ξεπερνοῦν σέ φήμη, δόξα, ἀρετές καί β) οἱ μικρόψυχοι καί ἀνικανοποίητοι, διότι ὅσα ἀγαθά κι ἄν διαθέτουν, πάντα τὰ ξένα τούς φαίνονται καλύτερα, μεγαλύτερα, ἐλκυστικότερα.

Ὁ φθόνος εἶναι ἡ γενεσιουργὸς αἰτία φοβερῶν παθῶν ὅπως εἶναι τό μίσος, ἡ καταλαλιά, ἡ κατάκριση, ἡ

χαιρεκακία και ἡ κατάθλιψη πού κυριεύει τόν ἄνθρωπο και τόν κατατρώνει ὅπως ἡ σκουριά τό σίδερο.

Ὁ φθόνος εἶναι ἕνα ἀδυσώπητο θηρίο πού δέν βλάπτει μόνο τούς ἄλλους, ἀλλά κυρίως τόν ἴδιο τό φορέα του. Ὁ φθονερός βασανίζεται και ὑποφέρει ψυχοσωματικά. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος λέει ὅτι “ὅπως τό ξύλο τρώγεται ἀπό τό σκουλίκι και ὁ σκόρος τρώει τό μαλλί, ἔτσι και ὁ φθόνος καταφλογίζει τά κόκκαλα και τήν ψυχή τῶν φθονερῶν πού εἶναι χειρότεροι ἀπό τά θηρία και τούς δαιμόνες”.

Τόσο βδελυκτό πάθος θεωρεῖ τό φθόνο ὁ ἱερός πατήρ σέ σημεῖο πού νά ὑποστηρίζει ὅτι ἂν κάποιος διενεργεῖ θαύματα, νηστεύει διαρκῶς, ἐλεεῖ ἀκατάπανστα, ἔχει χαμαικοιτία και δουλαγωγήση σώματος και θεωρεῖται ἴσος μέ τούς Ἀγγέλους εἶναι ὅμως ἐπιρροπής στό φθόνο, τότε χάνει τό μισθό του και ἐξομοιώνεται μέ τόν μιαιώτερο ἄνθρωπο. Διότι ὁ φθόνος ἀφαιρεῖ τήν ἐσωτερική εἰρήνη, ταράζει, ἀναστατώνει και γεμίζει θλίψη, ὀργή, ὀδύνη τόν κάτοχό του. Ἀπό τή φύση του εἶναι αἷτιος τοῦ κακοῦ και ἐχθρός τοῦ καλοῦ.

Ἀπό φθόνο ὁ Κάιν φόνευσε τόν Ἄβελ, ὁ Ἡσαῦ θέλησε νά ἐξοντώσει τόν Ἰακώβ, ὁ Σαούλ κατεδίωξε τόν προφητάνακτα Δαυίδ. Μήπως και ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός δέν ὀδηγήθηκε στό μαρτύριο τοῦ Γολγοθᾶ ἀπό τόν φθόνο τῶν ἀχάριστων ὁμοεθνῶν του; “Ἦδει γάρ (ὁ Πιλᾶτος) ὅτι διά φθόνον παρέδωκαν αὐτόν” (Ματθ. 27,18).

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος τονίζει σοφότατα ὅτι τό πάθος τοῦ φθόνου εἶναι ταυτόχρονα τό πλεόν ἄδικο και τό πλεόν δίκαιο· ἄδικο

διότι κακοποιεῖ τούς καλούς και τούς φαρμακώνει δίκαιο διότι πρωτίστως βασανίζει ἐκείνους τούς ἄφρονες πού τό καλλιεργοῦν. Διδακτική και ἡ παρακάτω ἱστορία: “Ἦτανε κάποιος βασιλιάς, πού θέλησε νά δοκιμάσει ἕναν πλεονέκτη και ἕναν φθονερό. Τούς κάλεσε και τούς εἶπε: Θέλω νά σᾶς κάνω ἕνα δῶρο. Ἄς μοῦ ζητήσετε ὁ καθένας σας ὅ,τι ἐπιθυμεῖ, γνωρίζοντας ὅτι στόν ἄλλο θά δώσει τό διπλάσιο. Ὁ πλεονέκτης σιωποῦσε γιά εὐνόητους λόγους. Τότε ὁ φθονερός ἀποκριθῆκε: Θέλω νά μοῦ βγάλεις τό ἕνα μάτι! Προτίμησε νά χάσει τό ἕνα μάτι του, γιά νά στερηθεῖ ὁ ἄλλος τήν ὄρασή του!”

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος προτρέπει: “εἰ δέ ἀλλήλους δάκνετε και κατεσθίετε, βλέπετε μή ὑπό ἀλλήλων ἀναλωθῆτε” (Κολ. 5, 15). “Ὅταν αὐτό συμβαίνει τόσο πυκνά, ἀρματωνόμαστε ὁ ἕνας ἐναντίον τοῦ ἄλλου γιά νά ἀλληλοεξοντωθοῦμε, τότε δέν ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό ἄλλους ἐχθρούς, οὔτε τόν ἴδιο τό διάβολο! “Εἰ κατ’ ἀλλήλων ὀπλιζόμεθα, οὐδέ τοῦ διαβόλου χρεία πρός τήν ἡμέτερον ἀπώλειαν” (Ἰ. Χρυσόστομος).

Ὁ φθόνος τυφλώνει τό νοῦ, ἀμαυρώνει τήν ψυχή, σκοτίζει τή συνείδηση, θλίβει τό Θεό, χαροποιεῖ τούς δαίμονες, κλείνει τόν οὐρανό, ἀνοίγει τήν κόλαση. “Ὁ μισῶν τόν ἀδελφόν αὐτοῦ ἐν τῇ σκοτία ἐστί και ἐν τῇ σκοτία περιπατεῖ και οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τούς ὀφθαλμούς αὐτοῦ” (Α΄ Ἰω. 2,11).

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ

Η Ἱερά Μητρόπολις Ξάνθης καί Περιθεωρίου, παράλληλα μέ τήν κύρια φροντίδα της, τήν ποιμαντική διακονία, συμβάλλει αποφασιστικά στήν ιστορική καί ἐθνική αὐτογνωσία καί στήν ὑποστήριξη τῆς ταυτότητας τῆς ἀκριτικῆς Θράκης καί τοῦ φρονήματος τοῦ πιστοῦ λαοῦ της. Στήν προσπάθεια αὐτή ἡ Ἱερά Μητρόπολις συμμετέχει γιά δεύτερη χρονιά στίς ἐτήσιες “Γιορτές τῆς Παλιᾶς Πόλης”, οἱ ὁποῖες ὀργανώνονται κάθε Σεπτέμβριο ἀπό τόν Δήμο Ξάνθης.

Τή φετινή συμμετοχή τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας στίς “Γιορτές τῆς Παλιᾶς Πόλης” ἀποτελεῖ ἡ ἔκθεση φωτογραφιῶν μέ τίτλο “Ἀπό τήν ἱστορία τῆς Θράκης 1875-1925”, ἡ ὁποία στεγάζεται στήν Πινακοθήκη τοῦ Δήμου Ξάνθης καί ἡ ὁποία σκοπεύει νά παρουσιάσει τήν πραγματικότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς εὐρύτερης Θράκης κατά τίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰῶνα καί τίς ιστορικές διαδικασίες, πού ὀδηγήσαν στήν προσφυγοποίηση του καί τήν κατάτμηση τῆς Θράκης σέ τμήματα τριῶν ἐθνικῶν κρατῶν.

Τό τμήμα τῆς ἱστορίας τῆς Θράκης τό ὁποῖο παρουσιάζεται εἶναι σχετικά μικρό σέ χρονική διάρκεια, ἀποτελεῖ ὅμως τήν περίοδο κατά τήν ὁποία ἀνατρέπεται ὅ,τι δημιούργησε ὁ Ἑλληνισμός τῆς εὐρύτερης Θράκης μετά τή λαμπρή ἀναγέννησή του κατά τόν 18ο αἰῶνα, ὅταν γιά μιά ἀκόμη ιστορική συγκυρία ἡ Θράκη συγκρότησε τόν συστατικό χῶρο πού ἔνωσε τίς τρεῖς θάλασσες τῆς Ρωμιοσύνης: τό Αἰγαῖο, τήν Προποντίδα

καί τόν Εὐξείνο Πόντο.

Ὡς εὐρύτερη Θράκη ἐννοοῦμε τό γεωγραφικό καί πολιτισμικό τμήμα τῆς καθ’ ἡμᾶς Ἀνατολῆς πού περιλαμβάνει τή Βόρεια Θράκη ἢ Ἀνατολική Ρουμελία, ὅπως ὀνομαζόταν, τήν Ἀνατολική Θράκη, κύριο χῶρο τοῦ θρακικοῦ Ἑλληνισμοῦ, τήν ἑλληνική σήμερα Δυτική Θράκη καί, βέβαια, τό κόσμημα καί τό καύχημα ὅλης τῆς Θράκης τήν Κωνσταντινούπολη. Κατά τίς ἀρχές τοῦ κοσμογονικοῦ 20οῦ αἰῶνα ὁ γεωγραφικός αὐτός χῶρος κατοικεῖτο ἀπό διάφορους λαούς, μεταξύ τῶν ὁποίων οἱ Ἕλληνες ἀποτελοῦσαν πολύ σημαντικό τμήμα καί ἔδιναν τόν χαρακτήρα πολλῶν περιοχῶν. Μέ τά δραματικά γεγονότα τῶν ἀρχῶν τοῦ 20οῦ αἰῶνα ἡ Θράκη ἔχασε τήν ποικιλομορφία καί τόν ιδιαίτερο χαρακτήρα της, ἀποτελέσματα μακραινῶνων ιστορικῶν καί πολιτισμικῶν ἐξελίξεων, ἐνῶ ὁ θρακικός Ἑλληνισμός ὑπέστη τρομακτική φθορά.

Ἡ ἔκθεση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ξάνθης καί Περιθεωρίου ἀποτελεῖται ἀπό 160 περίπου φωτογραφίες, πολλές ἀπό τίς ὁποῖες εἶναι ἀνέκδοτες, καί ὀργανώνεται σέ ἐνόητες. Γίνεται ἐκτενής ὑπομνηματισμός τῶν φωτογραφιῶν, δίδεται ἀναλυτικός σχολιασμός τῶν θεμάτων σέ 10 πίνακες καί

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΞΑΝ

ΔΗΜΗΤΡΙ

Ἀπό τήν ἱστορία

1875

Ξάνθη

ΘΡΑΚΗΣ 1875-1925

Δημητρίου Μαυρίδη
Μηχανικού

παρουσιάζεται ο ιστορικός χώρος της Θράκης σέ 5 χάρτες. Ἡ ἔκθεση ὀργανώνεται σέ δύο ἐνότητες. Στήν πρώτη ἐνότητα παρουσιάζονται τά οἰκονομικά, κοινωνικά καί πολιτισμικά ἐπιτεύγματα τῶν Ρωμηῶν τῆς Θράκης καί δίνεται μιὰ γεωγραφική περιήγηση τῶν πόλεων καί τῶν κοινοτήτων τοῦ θρακικοῦ Ἑλληνισμοῦ κατά τίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰώνα. Στή δεύτερη ἐνότητα παρουσιάζονται φωτογραφικά τεκμήρια ἀπό τά ἱστορικά γεγονότα πού διαμόρφωσαν τή σημερινή πραγματικότητα. Ἐκτίθενται φωτογραφικά τεκμήρια ἀπό τόν Μακεδονικό καί Θρακικό Ἀγῶνα, τούς Βαλκανικούς Πολέμους, τή Μικρασιατική Ἐκστρατεία, τή Μικρασιατική Καταστροφή, τή Συνθήκη Ἀνακωχῆς τῶν Μουδανιῶν καί τήν ἐγκατάλειψη τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης τόν δραματικό Ὀκτώβριο τοῦ 1922. Ἡ μοίρα τῆς Θράκης καθορίσθηκε, βέβαια, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς. Ὅσο, εἶναι πιά καιρός νά μιλήσουμε καί γιά τή Θρακική Καταστροφή, ἡ ὁποία ἀκόμη παραμένει ἀνεξήγητη, ἀδικαιολόγητη καί κυριολεκτικά ἄγνωστη.

Οἱ φωτογραφίες τῆς ἐγκατάλειψης τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης καί τῆς προσφυγοποίησης τοῦ πληθυσμοῦ της εἶναι μο-

ναδικές καί παρουσιάζονται γιά πρώτη φορά. Οἱ φωτογραφίες αὐτές ἀποτελοῦν τμήμα συλλογῆς ἡ ὁποία καταρτίστηκε σέ ἓνα διάστημα ἀρκετῶν δεκαετιῶν καί μετά ἀπό ἔρευνες στήν Ἀθήνα, τήν Κωνσταντινούπολη καί τό Λονδίνο, ἀφοῦ πολλοί ἀπό τούς ἐπιτηρητές τῆς Ἐκκένωσης τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1922 ἦταν Ἄγγλοι.

Ἀποτελεῖ τύχη ἀγαθῆ ἡ ὀργάνωση αὐτῆς τῆς ἔκθεσης φωτογραφιῶν στήν πόλη τῆς Ξάνθης, τῆς ὁποίας σημαντικό τμήμα τῶν κατοίκων κατάγεται ἀπό τούς πρόσφυγες τῶν πάλαι ποτέ ἑλληνικῶν ἐστιῶν τῆς εὐρύτερης Θράκης. Σέ αὐτούς, ἄλλωστε, ἀφιέρωσε ἡ Ἱερά Μητρόπολις Ξάνθης καί Περιθεωρίου τή φετινὴ συμμετοχή της στίς “Γιορτές τῆς Παλιᾶς Πόλης”, ὡς κίνητρο καί εὐκαιρία μνήμης καί αὐτογνωσίας.

Τήν ἔκθεση συνοδεύει ὁμότιπλη ἔκδοση μέ περιεκτικά κείμενα καί ὅλες τίς ἐκτιθέμενες φωτογραφίες. Τό λεύκωμα αὐτό περιλαμβάνει παράρτημα μέ ἀνταποκρίσεις ἀπό τήν ἔκκένωση τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης καί μαρτυρίες προσφύγων. Μεταφράζονται γιά πρώτη φορά, ἀπό ὅσο γνωρίζουμε, οἱ ἀνταποκρίσεις τοῦ Ἔρνεστ Χεμινγκουαίη, δημοσιεύεται πάλι ἡ δυσεύρετη μαρτυρία τοῦ Στρατηγοῦ Ἀλέξανδρου Μαζαράκη-Αἰνιάνος, ἐπικεφαλῆς τῆς ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας στή Διάσκεψη Ἀνακωχῆς τῶν Μουδανιῶν, ὅπως καί σπάνιες ἀνέκδοτες μαρτυρίες προσφύγων.

ΘΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΘΕΩΡΙΟΥ

Α. ΜΑΥΡΙΔΗ

ία τῆς Θράκης
-1925

2006

ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΗ, ΜΙΑ ΠΟΛΗ ΠΟΥ ΑΝΤΕΞΕ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ

Γεωργίου Στ. Βογιατζή
Ίστορικού

*Τ' ἀηδόνια τῆς Ἀνατολῆς καὶ τὰ πουλιὰ τῆς Δύσης
Κλαίγουν ἀργά, κλαίγουν ταχιά, κλαίγουν τὸ μεσημέρι.
Κλαίγουν τὴν Ἀδριανούπολη τὴν πολυκρουσεμένη,
Ὅπου τήνε κρουσέψανε τὶς τρεῖς γιορτές τοῦ χρόνου:
Τοῦ Χριστουγέννου γιὰ κηρὶ καὶ τοῦ Βαγιοῦ γιὰ βάρια
Καὶ τῆς Λαμπρῆς τὴν Κυριακὴ γιὰ τὸ Χριστὸς Ἀνέστη.*

Ο λαϊκὸς ποιητὴς μὲ αὐτὰ τὰ λόγια θρήνησε τὶς ἀλλεπάλληλες ἀλώσεις τῆς θρακικῆς μητρόπολης ἀπὸ τοὺς ἀλλόφυλους καὶ τοὺς ἀλλόθρησκους. Ἡ μεσαιωνικὴ Ἀδριανούπολη, ἦταν ἡ τρίτη πόλη τοῦ Ἑλληνικοῦ Βορρῶ, μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ τὴ Θεσσαλονίκη. Ἦταν μιὰ πλούσια πόλη, ἓνα σημαντικὸ διοικητικὸ κέντρο καί, τὸ κυριότερο, βρισκόταν στὸ δρόμο ποὺ ὀδηγοῦσε στὴ βυζαντινὴ πρωτεύουσα. Γι' αὐτὸ καὶ ἀποτελοῦσε μιὰ πρόκληση γιὰ ὅσους ἤθελαν νὰ λεηλατήσουν τὰ εὐρωπαϊκὰ ἐδάφη τοῦ Βυζαντίου καὶ γιὰ ὅσους ὄνειρευόνταν νὰ κατακτήσουν τὴ Βασιλεύουσα: Βούλγαροι, Φράγκοι, Τοῦρκοι...

Ἡ τελευταία ἄλωση τῆς Ἀδριανούπολης, αὐτὴ ποὺ σήμανε τὸ ὀριστικὸ τέλος τῆς βυζαντινῆς κυριαρχίας στὴ Θράκη, συνέβη γύρω στὰ 1369. Κατακτητὲς ἦταν οἱ Τοῦρκοι πολεμιστὲς ποὺ λεηλατοῦσαν τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ θρακικοῦ χώρου τὰ τελευταῖα εἴκοσι χρόνια.

Τὸ τέλος τῆς βυζαντινῆς Ἀδριανούπολης ἦταν ἀργὸ καὶ ἐπώδυνο.

Ἀργό, γιατί κατάφερε νὰ ἀντισταθεῖ γιὰ πολλὰ χρόνια στοὺς κατακτητὲς καὶ νὰ παρατείνει τὴν περίοδο τῆς ἐπιθανάτιας ἀγωνίας τῆς. Ἐπώδυνο, γιατί, ὅσο ἀντιστεκόταν, ὄλο καὶ περισσότερο Χριστιανοὶ Θρωῶνες κατέφευγαν σ' αὐτὴ, γιὰ ἀσφάλεια, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μεγαλώνει ἡ πείνα καὶ νὰ ἐμφανίζονται θανατηφόρες ἐπιδημίες.

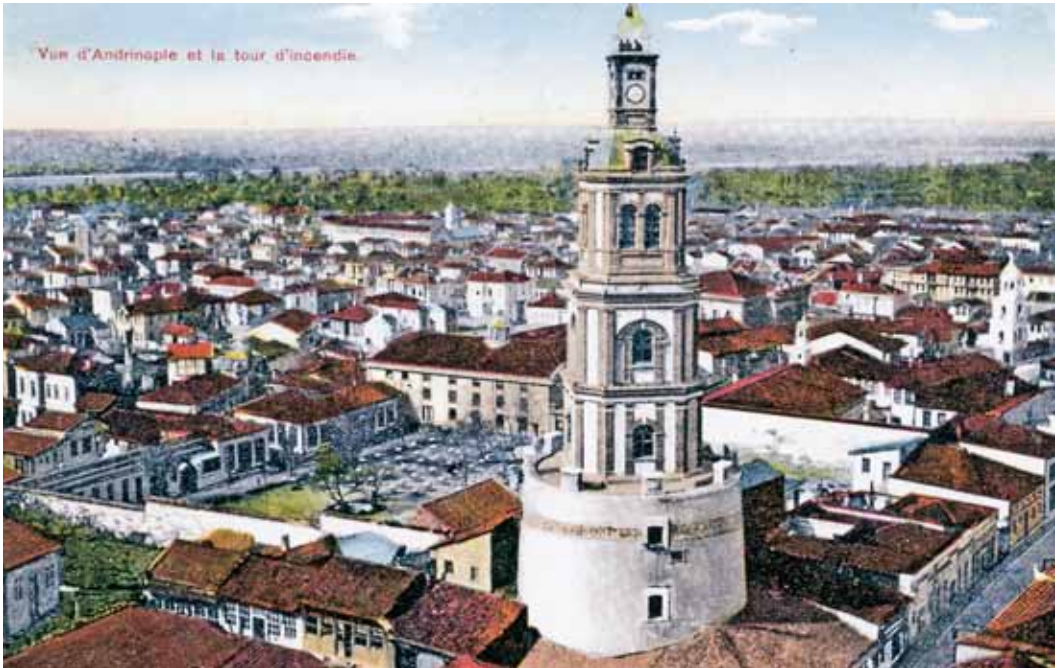
Αὐτὸ ποὺ ἐπακολούθησε μετὰ τὴν ἄλωση τῆς Ἀδριανούπολης ἦταν ἀκόμη πιὸ ὀδυνηρό. Ὁ μητροπολίτης καὶ οἱ περισσότεροι κάτοικοι τῆς αἰχμαλωτίστηκαν ἀπὸ τοὺς κατακτητὲς. Στὴν πόλη ἔμειναν λίγοι μόνο γηγενεῖς, ποὺ ἔζησαν ἀρκετὰ χρόνια χωρὶς ἀρχιερέα, ἀποκομμένοι ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο καὶ τὴν αὐτοκρατορικὴ κυβέρνηση τῆς Κωνσταντινούπολης. Οἱ νέοι κυρίαρχοι κατέστησαν τὴν Ἀδριανούπολη πρωτεύουσα τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐπαρχιῶν τους καὶ ἐγκατέστησαν σ' αὐτὴ πολυάριθμα στρατεύματα καὶ πλῆθος ὁμογενῶν τους ἐποίκων, ποὺ μετέφεραν ἀπὸ τὴ Μικρὰ Ἀσία.

Ὅλα ἔδειχναν ὅτι πολὺ γρήγορα ἡ

μικρή και απομονωμένη χριστιανική κοινότητα θα έσβηνε για πάντα. Όμως, η ιστορία δεν είχε πει ακόμη την τελευταία της λέξη για την Ἀδριανούπολη. Τὸ πρῶτο ἐνθαρρυντικό σημάδι πρόβαλε, ὅταν ἐπέστρεψαν ὀρισμένοι ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους καὶ ἐγκαταστάθηκαν πάλι στὴν πόλη. Αυτό, πιθανόν, συνέβη ἐπειδὴ

ἀπὸ χριστῶνυμον πλῆθος, ἀλλὰ στὴ συνέχεια βυθίστηκε στὴ δυστυχία”, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς κατάκτησής της ἀπὸ τοὺς ἀλλόθρησκους.

Ἡ ἐπιστροφή τῶν λίγων Χριστιανῶν καὶ τὸ μαρτύριο τῶν ἁγίων φανέρωσαν δύο ἀναμφισβήτητες ἀλήθειες. Πρῶτον ὅτι οἱ κατακτητὲς δὲν μποροῦσαν νὰ ἐξαφανίσουν πλή-

κάποιοι φιλόανθρωποι Χριστιανοὶ τοὺς ἐξαγόρασαν καὶ τοὺς χάρισαν τὴν ἐλευθερία τους.

Ἡ συνέχεια ὑπῆρξε ἀκόμη πιὸ συγκλονιστική. Στις πρῶτες δεκαετίες τοῦ 15ου αἰῶνα, ἡ Ἀδριανούπολη εὐλογήθηκε ἀπὸ τὸ μαρτύριο δύο ἁγίων, τοῦ Μιχαὴλ (Μαυροειδῆ) καὶ τοῦ Γεωργίου. Ὁ βιογράφος τοῦ τελευταίου ἀναφέρει μὲ θλίψη, ἀλλὰ καὶ βαθιὰ πίστη, ὅτι ὁ Γεώργιος μαρτύρησε σὲ μιὰ πόλη ποὺ “κάποτε ἦταν εὐτυχημένη, ἐπειδὴ κατοικεῖτο

ὡς τὸν ἐντόπιο πληθυσμὸ καὶ δεύτερον ὅτι οἱ ὑπόδουλοι Χριστιανοὶ διέθεταν ἀγωνιστικὸ φρόνημα. Πίσω ἀπὸ τὴν πρώτη ἱστορικὴ ἀλήθεια κρύβεται ἡ ἀδυναμία τῶν νέων κυριάρχων νὰ συγκροτήσουν ἓνα βιώσιμο κράτος χωρὶς τὶς γνώσεις καὶ τὶς δραστηριότητες τῶν γηγενῶν: τῶν γεωργῶν καί, κυρίως, τῶν τεχνιτῶν καὶ τῶν ἐμπόρων. Πίσω ἀπὸ τὴ δεύτερη ἀλήθεια ἀναγνωρίζουμε τὸ ἠθικὸ ἀνάστημα ποὺ προβάλλουν διαχρονικὰ ὅσοι ἐμπνέονται ἀπὸ

σταθερή πίστη, ακόμη και κάτω από τις πιό αντίξοες συνθήκες.

Αυτά τα δύο στοιχεία, ή αδυναμία του κατακτητή και ή πίστη του υπόδουλου, έσωσαν τους Χριστιανούς πολλών πόλεων και περιοχών. Στην περίπτωση της Ἀδριανούπολης, ωστόσο, έχουν ξεχωριστή σημασία. Ἐκεῖ, θὰ περιμένε κανείς ὁ κατακτητῆς νὰ φανεῖ δυνατός, ἀφοῦ δὲν ἐπρόκειτο γιὰ μιὰ τυχαία πόλη, ἀλλὰ γιὰ μιὰ πρωτεύουσα. Καί, ἀντίστοιχα, θὰ ἦταν λογικὸ νὰ λυγίσουν οἱ ἐλάχιστοι γηγενεῖς, μετὰ τὴν κατάκτηση, τὴν αἰχμαλωσία καὶ τὴν ἐγκατάσταση πλήθους ἐποίκων. Συνέβη, ὁμως, ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο.

Τὸ ὅτι αὐτὸ δὲν ἦταν οὔτε τυχαῖο οὔτε περιστασιακὸ φάνηκε ξεκάθαρα μέσα στὴν πορεία τοῦ χρόνου. Οἱ λίγοι Χριστιανοὶ ἔγιναν πολλοὶ καὶ ἡ προκοπὴ τους λάμπρυνε τὴν Ἀδριανούπολη. Οἱ Ἕλληνες, μαζί με τις ἄλλες μὴ μουσουλμανικὲς κοινότητες, χάρισαν στὴν Ἀδριανούπολη εὐρωπαϊκὴ φυσιογνωμία. Οἱ κατακτητῆς δὲν βρῆκαν οὔτε τὴ δύναμη οὔτε τὴ θέληση νὰ ἀνακόψουν αὐτὴ τὴν πορεία. Ἀντίθετα, υπέκλυσαν στὴν ἱστορικὴ πραγματικότητα πὺν κάποτε εἶχαν ἐκμεταλλευτεῖ οἱ ἴδιοι. Ἡ Ἀδριανούπολη, τὸ 19ο αἰῶνα, ἦταν καὶ πάλι ἡ πόλη ἀπὸ τὴν ὁποία περνοῦσαν οἱ ἐπίδοξοι κατακτητῆς τῆς Κωνσταντινούπολης. Τῆ φορὰ αὐτὴ ἐπιτιθέμενοι ἦταν οἱ Ρῶσοι καὶ ἀμυνόμενοι οἱ Ὀθωμανοί. Καὶ εἶναι χαρακτηριστικὸ, τὸ γεγονὸς ὅτι, τὸ 1829, στὴ διάρκεια μιᾶς νικηφόρας ρωσικῆς προέλασης, ἀκριβῶς ἐκεῖ, στὴν Ἀδριανούπολη, ἡ Ὀθωμανικὴ

Αὐτοκρατορία ἀναγκάστηκε νὰ υπογράψει μιὰ συνθήκη, με τὴν ὁποία ἀναγνώριζε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ δικαίωμα τῆς αὐτονομίας στοὺς Ἕλληνες. Ἐν ἡ κατάκτηση τῆς Ἀδριανούπολης τὸ 1369 ἀποτέλεσε ἕνα γεγονὸς πὺν ὀδήγησε στὴν ἄλωση τῆς Πόλης, τὸ 1453, ἡ συνθήκη τῆς Ἀδριανούπολης τοῦ 1829 ὑπῆρξε τὸ προοίμιο γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας λίγο ἀργότερα.

Μπορεῖ ἡ ἴδια ἡ Ἀδριανούπολη νὰ μὴν ἀποτέλεσε τότε τμημα τῆς ἐλεύθερης Ἑλλάδας. Μπορεῖ ἡ ἐλευθερία νὰ ἦρθε πολὺ ἀργότερα καὶ νὰ διήρκεσε ἐλάχιστα (1920-1922). Μπορεῖ ἡ Ἀδριανούπολη νὰ χάθηκε γιὰ πάντα γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ὡστόσο, ἡ πόλη πὺν εἶχε μάθει νὰ ἀναγεννᾶται ἀπὸ τις στάχτες της, νὰ ἀναδημιουργεῖται μετὰ ἀπὸ κάθε κατάκτηση καὶ νὰ προκαλεῖ τὰ πυρὰ τοῦ ἐπόμενου κατακτητῆ, εἶχε νὰ δώσει ἕνα τελευταῖο δῶρο στὸν Ἑλληνισμό.

Τριάντα χιλιάδες πρόσφυγες μετέφεραν ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολη στὴν Ἑλλάδα πίκρα καὶ περηφάνια, ἀπόγνωση, ἀλλὰ καὶ πείσμα γιὰ μιὰ νέα ἀρχή, ἔτσι ὅπως εἶχαν διδαχθεῖ νὰ πράττουν ἀπὸ τοὺς προγόνους τους. Μαζὶ με τις μνήμες καὶ τις ἐμπειρίες αἰῶνων, οἱ πρόσφυγες ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολη εἶχαν νὰ προσφέρουν στοὺς ὑπόλοιπους Ἕλληνες ἕνα πολὺτιμο μήνυμα: ὅτι κάθε μικρὴ “μαγιά”, κάθε μικρὸ “ἀπομεινάρι” ἀπὸ τὸ παρελθόν, με πολλὴ πίστη καὶ μόχθο, μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει τὸ θεμέλιο γιὰ ἕνα ὁμορφότερο καὶ πὺν δημιουργικὸ μέλλον.

Ο ΑΓΙΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ἄρχιμανδρίτου Πολυκάρπου Δημητριάδη
Ἱεροκήρυκος

Μέ έναν από τούς ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας θά ἀσχοληθοῦμε ἀγαπητοί ἀναγνώστες καί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί. Μέ τόν ἅγιο Μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ, Εὐστάθιο, τήν μνήμη τοῦ ὁποίου ἐορτάζει ἡ Ἐκκλησία μας στίς 20 Σεπτεμβρίου, μαζί μέ ὀλόκληρη τήν οἰκογένειά του, τήν σύζυγό του Θεοπίστη καί τά παιδιά του Θεόπιστο καί Ἄγαπιο.

Ὁ Ἅγιος Εὐστάθιος, ὀνομαζόταν Πλακίδας στήν προχριστιανική ζωή του. Ἦταν ἑλληνικῆς καταγωγῆς καί ὑπηρετοῦσε, ἐπί αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ, ὡς ἀξιωματικός στόν ρωμαϊκό στρατό.

Ὁ Πλακίδας λοιπόν ὑπῆρξε ἄνθρωπος γενναῖος, εὐγενῆς, μέ φιλόνητο αἰσθήματα, βοηθοῦσε τούς ἀδυνάτους καί ἀναξιόπαθoύντας τῆς ἐποχῆς του καί ἂν καί εἰδωλολάτρης ἔτρεφε συμπάθεια στούς Χριστιανούς πού διώκονταν τότε γιά τήν πίστη τους.

Ὁ Ἅγιος Θεός πού “ἐτάζει νεφροῦς καί καρδίας” βλέποντας τήν ἀγαθή προαίρεση τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, τόν κάλεσε κοντά του, ὅπως περίπου κάλεσε καί τόν Ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν Παῦλο.

Ὁ Πλακίδας ἦταν δεινός κυνηγός καί μιά ἡμέρα πού εἶχε βγεῖ γιά κυνήγι, ἐνόησε ἀπό μακριά ἕνα ἐλάφι. Τό κυνήγησε λοιπόν γιά νά τό σκοτώσει καί, ἐνῶ τό εἶχε πλησιάσει ἀρκετά, διαπίστωσε ὅτι στό κεφάλι τοῦ ζώου, ἀνάμεσα στά κέρατα, ὑπῆρχε τό σύμβολο τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ταυτόχρονα ἄκουσε μιά ὑπερκόσμια φωνή νά τοῦ λέγει: “ὦ Πλακίδα τί μέ διώκεις; Ἐγώ εἰμί ὁ Χριστός”. Ἀπό ἐκείνη τήν στιγμή ὁ Πλακίδας γίνε-

ται καινούριος ἄνθρωπος καί ὅπως ὁ Παῦλος “τήν κλήσιν οὐκ ἐξ ἀνθρώπων δεξιόμενος” βαπτίζεται μέ ὅλη τήν οἰκογένειά του Χριστιανός, λαμβάνοντας τό ὄνομα Εὐστάθιος.

Ὅμως ἡ πίστη του δοκιμάζεται καί πάλι. Χάνει ὀλόκληρη τήν περιουσία του, τήν γυναίκα του τήν ἀρπάζουν αἰχμάλωτη καί τά παιδιά του χάνονται μυστηριωδῶς. Ἐκεῖνος μπροστά σέ ὅλα αὐτά, σάν τόν δίκαιο Ἰώβ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἀναφωνεῖ: “Ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο (...) εἶη τό ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένον”. Τότε, ὁ φιλόνητος Κύριος ἐπιβραβεύει τήν ὑπομονή του καί τοῦ στέλνει πίσω τήν γυναίκα καί τά παιδιά του.

Λίγο καιρό ἀργότερα ἡ χριστιανική του πίστη προδίδεται στόν αὐτοκράτορα Τραϊανό, ὁ ὁποῖος ἀφαιρεῖ ἀπό τόν Ἅγιο τό στρατιωτικό του ἀξίωμα, διατάζοντάς τον νά προσκυνήσει τά εἰδωλα καί νά ἀρνηθεῖ τόν Χριστό. Ὁ Ἅγιος δέν δειλιάζει οὔτε στιγμή, ἀφοῦ θεωρεῖ τιμὴ του νά εἶναι πιστός στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τότε ὁ αὐτοκράτορας διατάζει νά πυρακτώσουν ἕνα χάλκινο βόδι καί μέσα στήν κούφια κοιλιά του νά βάλουν τόν Εὐστάθιο καί τήν οἰκογένειά του, γιά νά ψηθοῦν ζωντανοί. Ἐκεῖ μέσα, παραδίδει τό πνεῦμα του ὁ Ἅγιος στό Θεό καί στεφανώνεται ἀπό τούς ἀγγέλους ὡς μεγαλομάρτυρας τῆς πίστεώς μας.

Ἄς εὐχηθοῦμε, ἀγαπητοί μου ἀναγνώστες, ἡ δική μας πίστη νά εἶναι τόσο δυνατή καί τόσο ζεστή σάν τοῦ Ἁγίου, οἱ δέ εὐχές καί εὐλογίες του νά μᾶς συνοδεύουν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μας.

Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Γεωργίου Χρ. Τσιγάρα
Θεολόγου

Στις 15 Αύγουστου ἡ Ἐκκλησία μας γιορτάζει τὸ “Πάσχα τοῦ καλοκαιριοῦ”, τὴν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου, μιὰ γιορτή, ἡ ὁποία γνωρίζουμε ὅτι νωρὶς καθιερώθηκε στὸ ἐκκλησιαστικὸ ἑορτολόγιο.

Παρ’ ὅλο πὸν τὸ Εὐαγγέλιο δὲν περιγράφει τὰ γεγονότα τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τὰ ἀπόκρυφα κείμενα συμπληρώνουν αὐτὸ τὸ κενό, καὶ μὲ λεπτομέρειες διαφωτίζουν τοὺς πατέρες, τοὺς ὑμνογράφους καὶ τοὺς ζωγράφους τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ παράσταση τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου γνωρίζει μεγάλη διάδοση, ὅπως καὶ οἱ ναοὶ πὸν εἶναι ἀφιερωμένοι στὴν Κοίμηση ἀπαντῶνται σὲ κάθε περιοχὴ τῆς πατρίδας μας. Ὡς εἰκονογραφικὸ θέμα τοῦ κύκλου τοῦ Δωδεκαῶρου ἡ παράσταση καλύπτει ὅλο σχεδὸν τὸ δυτικὸ τοῖχο τοῦ κυρίως ναοῦ τῶν μνημείων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ κύριο μέρος τῆς παράστασης καταλαμβάνει τὸ γαλήνιο ἄψυχο σῶμα τῆς Παναγίας πὸν βρίσκεται ἐπάνω σὲ νεκρικὸ κρεβάτι καὶ ὁ Χριστὸς πὸν παραλαμβάνει ἕνα σπαργανωμένο βρέφος, τὴν ψυχὴ τῆς Θεοτόκου. Γύρω ἀπὸ τὴ νεκρὴ ἢ ἐπάνω σὲ νέφη ἀπεικονίζονται “οἱ ἐκ περάτων συναθροισθέντες ἀπόστολοι”. Ἀργότερα, ἀπὸ τὸ 12ο αἰῶνα, στὸ κάτω μέρος διακρίνεται τὸ ἐπεισόδιο τοῦ ἀγγέλου πὸν ἀποκόπτει τὰ χέρια τοῦ Ἰερωνία. Σὲ πολλὰ μνημεῖα μαζί μὲ τὸ κεντρικὸ θέμα ἀπεικονίζονται καὶ διάφορες ἐπὶ μέρους σκηνές, ὅπως ἡ Μετάσταση, ἡ παράδοση τῆς ἁγίας

Ζώνης στὸν ἀπόστολο Θωμᾶ, ἡ ταφή, τὸ θέμα τῆς “ἐπουράνιας πύλης” καὶ ἡ σπάνια σκηνὴ τῆς Καθόδου τῆς Θεοτόκου στὸν Ἄδη.

Στὴν πατερικὴ θεολογία ὁ κύκλος τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου παραλληλίζεται μὲ τὴν Κάθοδο τοῦ Χριστοῦ στὸν Ἄδη καὶ τὴν Ἀνάληψη. Στὴ λατρευτικὴ μας παράδοση τελεῖται τὴν παραμονὴ τῆς γιορτῆς ἡ ἀκολουθία τῶν ἐπιταφίων ἐγκωμίων στὴ Θεοτόκο, ὅπως ἀκριβῶς ψάλλονται τῇ Μ. Παρασκευῇ τὰ ἐγκώμια στὸ Χριστό. Ἡ ἀκολουθία αὐτὴ ψάλλεται σὲ πολλὰ μέρη τῆς πατρίδας μας, καθὼς καὶ στὴν Ξάνθη στὴ Μονὴ τῆς Παναγίας τῆς Ἀρχαγγελιωτίσσης.

Ἡ “Κυριοτόκος Μαρία”, ὅπως τὴν ἀποκαλεῖ ὁ ἅγιος Θεόδωρος Στουδίτης, εἶναι ἡ “καταφυγὴ” πάντων τῶν χριστιανῶν, εἶναι ἡ “μεσίτρια” τῶν πιστῶν πρὸς τὸν σωτῆρα Χριστό. Μὲ τὴν Κοίμησή της ἡ Παναγία δὲν ἀπέθανε· μπορεῖ νὰ μετέστη στοὺς οὐρανοὺς, ἀλλὰ δὲν ἐγκατέλειψε τοὺς ἀνθρώπους. Γι’ αὐτὸ, καταλήγει ὁ ἅγιος, ἡ Παναγία βρίσκεται μέσα στὴ ζωὴ τῶν πιστῶν, “ὑπερασπίζεσθαι τοῦ γένους (...) τοὺς ἀέρας εὐκρατοῦσα, τοὺς ὄμβρους εὐκαίρως δωρομένη, τοὺς ἀνέμους εὐθετοῦσα, τὴν γῆν εὐκαρποῦσα, τὴν Ἐκκλησίαν εἰρηνεύουσα, τὴν ὀρθοδοξίαν κρατύνουσα, τὴν βασιλείαν φυλάττουσα, τὰ βάρβαρα ἔθνη ἀποσοβοῦσα, ἅπαν τὸ Χριστιανῶν φῶλον περιέπουσα (...)”.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐπιμέλεια:
Ἄρχιμ. Πολυκάριπου Δημητριάδη
Ἱεροζήουκος

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΩΝ

Στό ειδυλλιακό περιβάλλον τῆς παρανέστιας περιοχῆς τῆς ὄρεινῆς Ἐάνθης, στόν χώρο τοῦ Ἱεροῦ Προσκηνύματος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου στή Δρυμιά λειτούργησαν καί φέτος μέ ἐπιτυχία οἱ Κατασκηνώσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Περισσότερα ἀπό τετρακόσια ἀγόρια καί κορίτσια εἶχαν τήν εὐκαιρία, σέ πέντε κατασκηνωτικές περιόδους, νά προσεγγίσουν τά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας, νά παίξουν καί νά ψυχαγωγηθοῦν καί νά ἀναγεννηθοῦν πνευματικά, συνδυάζοντας τό τερπνόν μετά τοῦ ὠφελίμου.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΕΣ ΚΛΗΡΙΚΩΝ

Δύο νέοι ἔγγαμοι κληρικοί προστέθηκαν στόν ἀμπελῶνα τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας διά τῆς Ἱερω-

σύνης. Πρόκειται γιά τόν π. Γεώργιο Ἄρβανιτίδη, ὁ ὁποῖος χειροτονήθηκε Διάκονος τήν 30ῆ Ἰουνίου στόν Ἱερό Ναό Ἁγίων Ἀποστόλων Ἐάνθης καί Πρεσβύτερος τήν 26ῆ Ἰουλίου στόν Ἱερό Ναό Ἁγίας Παρασκευῆς Ἀβδήρων καί γιά τόν π. Ἀθανάσιο Κουρτίδη, ὁ ὁποῖος χειροτονήθηκε Διάκονος στίς 2 Ἰουλίου στόν Ἱερό Ναό Ἁγίων Ἀναργύρων Ποταμιᾶς.

ΟΝΟΜΑΣΤΗΡΙΑ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ

Στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό Τιμίου Προδρόμου ἐορτάσθηκε ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος καί Ἱαματικοῦ Παντελεήμονος, ἡμέρα κατὰ τήν ὁποία ἄγει τά ὀνομαστήριά του ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. Παντελεήμων. Στήν πανηγυρική Θεία Λειτουργία συλλειτουργήσε μετά τοῦ Ποιμενάρχου μας, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολί-

της Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου κ.κ. Ἱερόθεος. Πλήθος λαοῦ συνέρρευσε στό Ἱεπισκοπεῖο γιά νά εὐχηθεῖ στόν ἑορτάζοντα Ποιμενάρχη μας καί νά λάβει τίς Ἀρχιερατικές του εὐχές.

**ΕΣΠΕΡΙΝΟΣ
ΣΤΟΝ ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟ ΝΑΟ
ΤΟΥ ΠΟΛΥΣΤΥΛΟΥ**

Στήν βυζαντινή ἀκρόπολη τοῦ Πολυστύλου τῶν ἀρχαίων Ἀβδήρων, στά ἑρείπια βυζαντινοῦ ναοῦ τρίκλιτης βασιλικῆς, τελέσθηκε στίς 20 Ἰουλίου ὁ ἀπό ἐτῶν καθιερωμένος ὑπαίθριος Ἑσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μας. Ἡ συμμετοχή τοῦ πιστοῦ λαοῦ ἦταν μαζική, γιά νά διατρανωθεῖ ἡ ζέουσα πίστη του.

**ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ
ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΑΣ
ΑΡΧΑΓΓΕΛΙΩΤΙΣΣΗΣ**

Στό κόσμημα τῆς Μητροπόλεως μας, τήν ἱστορική Ἱερά Μονή Παναγίας Ἀρχαγγελιωτίσσης ἑορτάσθηκε πανηγυρικά τό “Πάσχα τοῦ καλοκαιριοῦ”, ἡ ἑορτή τῆς Κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Στόν Μεγάλο Ἑσπερινό καί τά ἐγκώμια τῆς Παναγίας καί στήν πανηγυρική Θεία Λειτουργία προεξῆρχε ὁ Σεβασμιώτατος Ποιμενάρχης μας. Πλήθος πιστοῦ λαοῦ περίμενε καρτερικά γιά ἀρκετή ὥρα ἕως ὅτου προσκυνήσει τήν θαυματουργική εἰκόνα τῆς Κυρίας Θεοτόκου.

**ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ**

Τήν Ἱερά Μητρόπολη Ξάνθης καί Περιθεωρίου ἐπισκέφθηκε τό τετράημερο 26-29 Αὐγούστου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος. Τό διήμερο 26-27 Αὐγούστου ὁ Μακαριώτατος ἐπισκέφθηκε τόν Δῆμο Σταυρουπόλεως, προσκεκλημένος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας, τοῦ Δημάρχου καί τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τῆς περιοχῆς. Τό ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου 26η Αὐγούστου στόν Μακαριώτατο ἐπιφυλάχθηκε θερμή ὑποδοχή στήν Κεντρική πλατεία τῆς Σταυρουπόλεως, ὅπου ὁ Δήμαρχος τόν ἀναγόρευσε σέ ἐπίτιμο δημότη. Κατόπιν μέ πομπή ὁ Ἀρχιεπίσκοπος μετέβη στόν Ἱερό Ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Σταυρουπόλεως, ὅπου τελέσθηκε ἐπίσημη Δοξολογία. Τήν Κυριακή 27 Αὐγούστου ὁ Μακαριώτατος ἱερούργησε στόν ἴδιο Ναό, συλλειτουργοῦντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ξάνθης κ. Παντελεήμονος καί Δράμας κ. Παύλου, τῆ συμμετοχῆ ἑκατοντάδων πιστῶν. Στή συνέχεια ὁ Μακαριώτατος τέλεσε τόν ἀγιασμό τῆς θεμελιώσεως τοῦ Μουσείου “Ἀλεξάνδρου Μπαλτατζῆ” στόν οἰκισμό Νεοχώρι, τόπο καταγωγῆς τοῦ ἀεμνήστου πολιτικοῦ. Τό ἀπόγευμα ὁ Μακαριώτατος ἐπισκέφθηκε τοὺς οἰκισμοὺς τῆς Δρυμῆς, τοῦ Δαφνῶνος, τοῦ Καρυοφύτου, τοῦ Λειβαδίτη καί τῶν Πηγιδίων γενόμενος δεκτός μέ ἐνθουσιασμό ἀπό τοὺς κατοίκους, ἀπῆλause

τή φυσική ὁμορφιά τοῦ ὄρεινοῦ ὄγκου τῆς Ροδόπης στό Δασικὸ Χωριὸ καὶ παρακολούθησε στὴν Σταυρούπολη συναυλία ἀφιερωμένη στὴ μνήμη τοῦ ἀειμνήστου καλλιτέχνη Γρηγόρη Μπιθικιώτη. Τὸ πρωὶ τῆς 28ης Αὐγούστου ὁ Μακαριώτατος ὁμίλησε σὲ Ἱερατικὴ Σύναξη τῶν Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως, τονίζοντας τὸ χρέος τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου ἔναντι τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ τὴν ἄγνωστη ἐν πολλοῖς φιλανθρωπικὴ καὶ προνοιακὴ προσφορὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴ σύγχρονη κοινωνία.

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΟΥΧΟΥ

Μὲ ἰδιαίτερη λαμπρότητα πραγματοποιήθηκε ὁ ἐορτασμός τῆς μνήμης τοῦ Πολιούχου τῆς πόλεώς μας Τιμίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, κατὰ τὸ διήμερο 28-29 Αὐγούστου μὲ ἐπίκεντρο τὸν φερώνυμο Ἱερὸ Μητροπολιτικὸ Ναό. Τὸν ἐφετεινὸ ἐορτασμὸ λάμπρυνε μὲ τὴν παρουσία του ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος, ἐκλεκτὸς γόνος τῆς πόλεώς μας, ὁ ὁποῖος χοροστάτησε στὸν Πανηγυρικὸ Ἑσπερινό, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἐάνθης καὶ Περιθεωρίου κ.κ. Παντελεήμονος, Σύρου, Τήνου, Ἀνδρου, Κέας καὶ Μήλου κ.κ. Δωροθέου, Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου κ.κ. Ἱεροθέου, Σερβίων καὶ Κοζάνης κ.κ. Παύλου καὶ Δράμας κ.κ. Παύλου. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ Μεγάλου Ἑσπερινοῦ, ἀκολούθησε ἡ

λιπάνευση τῆς εἰκόνας τοῦ Πολιούχου στὴν Κεντρικὴ Πλατεία, ὅπου ὁ Μακαριώτατος ἐκήρυξε τὸν θεῖο Λόγο. Τὴν κυριώνυμο ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τελέσθηκε πολυαρχιερατικὸ συλλεΐτουργο, προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου. Χιλιάδες λαοῦ συμμετείχαν στὶς διήμερες λατρευτικὲς ἐκδηλώσεις, ἀπονέμοντας τὴν εὐλόγια καὶ τὸν σεβασμὸ πρὸς τὸν “Μεῖζονα τῶν Προφητῶν”.

ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Ἐάνθης καὶ Περιθεωρίου συμμετέχοντας γιὰ δευτέρη χρονιά στὶς ἐκδηλώσεις τῶν Ἑορτῶν τῆς Παλιᾶς Πόλης ποὺ πραγματοποιεῖ ὁ Δῆμος Ἐάνθης, διοργάνωσε ἐκθεση φωτογραφίας μὲ θέμα: “Ἀπὸ τὴν ἱστορία τῆς Θράκης 1875-1925”. Τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκθέσης τελέσθηκαν τὴν Κυριακὴ 3 Σεπτεμβρίου ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας στὸν χώρο τῆς Δημοτικῆς Πινακοθήκης “Χρῆστος Παυλίδης”. Στὴν Ἐκθεση παρουσιάζεται πλούσιο καὶ ἀνέκδοτο φωτογραφικὸ ὕλικὸ ἀπὸ τὸν ἱστορικὸ χῶρο ὁλοκλήρου τῆς Θράκης (Δυτικὴ Θράκη, Ἀνατολικὴ Θράκη καὶ Ἀνατολικὴ Ρωμυλία) ποὺ εὐγενῶς παραχώρησε ἀπὸ τὴ συλλογὴ του ὁ κ. Δημήτριος Μαυρίδης. Ἡ ἐκθεση θὰ λειτουργήσει μέχρι τὸ τέλος τοῦ ἔτους.

ΕΝΑΡΞΗ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ

Τὸ νέο σχολικὸ ἔτος ἄρχισε τὴν Δευτέρα 11 Σεπτεμβρίου μὲ τὴν κα-

θιερωμένη ακολουθία του Ἁγιασμοῦ, πού τελέσθηκε σέ ὅλα τὰ σχολεῖα τῆς πρωτοβάθμιας καί Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας ἐτέλεσε τὸν ἁγιασμό σὲ δέκα σχολικά συγκροτήματα τοῦ Νομοῦ μας καί ἀπηύθυνε εὐχές καί παραινέσεις πρὸς τοὺς ἐκπαιδευτικούς καί τοὺς μαθητές.

ΕΚΔΗΜΙΑ π. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον, πλήρης ἡμερῶν, ὁ πολίος καί πολυσέβαστος πρωτοπρεσβύτερος π. Δημήτριος Θεοδωρόπουλος, συνταξιούχος ἐφημέριος τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Τιμίου Προδρόμου. Ὁ π. Δημήτριος ἐπὶ 47 συναπτά ἔτη ὑπηρέτησε μὲ σεμνότητα, ἀγάπη καί πολλή προθυμία τὴν ἐνορία τῆς Μητροπόλεως καί ὑπῆρξε χαρισματικός καί διακριτικός πνευματικός πολλῶν πιστῶν, οἱ ὅποιοι ἐθρήνησαν τὴν ἀπώλειά του. Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία ἐψάλληστίς 20 Σεπτεμβρίου στὸν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας, πού μὲ θερμοὺς λόγους ἐξῆρε τὸ πνευματικό ἔργο καί τὴν πλούσια καί ἀθόρυβη προσφορά τοῦ μεταστάντος. Τοῦ ἀοιδίμου πρωτοπρεσβυτέρου π. Δημητρίου εἶη αἰωνία ἡ μνήμη.

ΥΠΟΔΟΧΗ ΤΗΣ ΤΙΜΙΑΣ ΚΑΡΑΣ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΔΑΥΙΔ ΕΥΒΟΙΑΣ

Γιὰ ἓνα τριήμερο, ἀπὸ τὴν Παρασκευή μέχρι τὴν Κυριακή 22-24 Σε-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

● ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΜΙΑΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

Σεβ. Μητροπολίτου Ξάνθης
κ.κ. Παντελεήμονος41

● ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΓΕΝΝΑΙΟΣ Ἄρχιμ. Ἱαθναγόρου Καραμαντζάνη...43

**● ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΠΑΝΑΓΙΑΣ
ΑΡΧΑΓΓΕΛΙΩΤΙΣΣΗΣ ΞΑΝΘΗΣ**
Ἄρχιμ. Παντελεήμονος Μουτάφη45

**● Η ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΑΕΙΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΑΞΑΡΙΑΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ**
Ἄρχιμ. Σωφρονίου Γκουτζίνη47

**● Ο ΔΥΣΩΔΗΣ ΚΑΙ
ΡΥΠΑΡΟΣ ΦΘΟΝΟΣ**
Ἄρχιμ. Ἰωακείμ Μούκανου48

**● ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΘΡΑΚΗΣ
1875-1925**
Δημητρίου Μαυρίδη50

**● ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΗ, ΜΙΑ ΠΟΛΗ
ΠΟΥ ΑΝΤΕΞΕ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ**
Γεωργίου Στ. Βογιατζή52

● Ο ΑΓΙΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ
Ἄρχιμ. Πολυκάρπου Δημητριάδη55

**● Η ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ**
Γεωργίου Χρ. Τσιγάρρα 56

● ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ
Ἄρχιμ. Πολυκάρπου Δημητριάδη57

πτεμβρίου ὁ Ἱγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Δαυὶδ Εὐβοίας μετέφερε στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναό τῆς Τοῦ Θεοῦ Σοφίας τὴν Τιμία Κάρα τοῦ Ὁσίου Δαυὶδ. Κατὰ τὴν παραμονή τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου τελέσθηκαν στὸν Ἱερό Καθεδρικό Ναό ἀγρυπνία, Θεῖες Λειτουργίες καί Παρακλήσεις στίς ὁποῖες συμμετεῖχε πλῆθος πιστοῦ λαοῦ τῆς περιοχῆς μας.

**Ἀπό τόν ἐόρτιο Ἑσπερινό τοῦ πολιοῦχου Τιμίου Προδρόμου,
χοροστατοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης
Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου.**

**Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό,
προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης
Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου.**

Ἀπό τὴν ὑποδοχὴ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου στὴ Σταυροῦπολη.